

del castell de Gerba --- d'açò que ls era degut e ---; com los sarraïns veeren envers ells venir los crestians sens neguna ordinació, anaren ferir --- los desbarataren e --- Peregrí fo pres --- e los altres moriren tots; e --- Peregrí *rescatà* s dels diners que havia aportats a pagar los hòmens del castell; e axí les galees tornaren-se'n desbaratades en Sicília ---», fets de 1309 (*Cròn.*, Casac. VII, 16.23). L'*InvLC* cita de la *Cròn* de Pere <Cerimoniós>, f° 200: «per ço que la terra se *rescatà*s a ells ab gran quantitat de moneda»; així com en Escrivà i en un doc. de 1415. «Si alguna nau o leny, o altre vexell, serà pres per corsaris enemics o altres, e aquella nau o leny, o altre vexell, se haurà a *rescatar*, que ls mariners hajen a pagar en aquell *rescat* per lo loguer ---», *Consolat* (ed. Moliné, p. 207); «dar dels dits diners --- per traure'n o *rescatar* lo --- cativat», doc. de confraries de 1388-9 (*CoDoACA* XL, 348). «Un hom és catiu en terra de moros, e sos amics venen-li quant ha, per *rescatar-lo*; e comanen lo *rescat*, e les lletres, a qualche mercader qui va lla, e l *rescat* se pert en lo camí ---», *StVicentF* I, 184.20.

Éra 'redimir un captiu' però antigament té de vegades l'acc. 'cedir un presoner cobrant-ne rescat': «Fert guerrejant / e salteiant, / cobrant castells, / molts jovecells / apresonàvem, / y ls *rescatàvem* / per molt argent», *JRoig* (*Spill*, 1448); «los tenen per presonés y los han *rescatat* com millor an pogut» a. 1527 (*BABL* IV, 380). «Yo m fóra venuda per a *resquetar* lo meu fill» en un altre doc. del S. XVI (*BABL* VI, 276). «La casarem ab un moro, - lo més ric de moreria, / si volia sé *rescatada* - també la *rescataria*» (MilàF, *Romlo*, 242C, on hi ha algun mot cast. interpolat).

No hi ha raons fermes per creure que el cat. vagi rebre el mot de l'it. *riscattare*, on no apareix fins a G. Villani, dels mateixos anys que Muntaner, i *riscatto* en Boccaccio, posterior en uns 15 o 20 anys; el prefix *res-* és tant o més productiu en cat. i oc. que en it.; i, encara que el paralelisme amb *accattare* hi fa pensar, si tenim en compte que en català *regatar* i *acaptar* mostren tant o més arrelament que en italià, aquest argument també perd valor. En castellà sí que és posterior (fi S. xv); i com que allà tingué llarga i vigorosa vida *re(d)imir* parlant dels captius, allí sí que pot haver estat manllevat, però del català, no de l'italià.

No apareix en l'antiga llengua d'oc. En francès ant. hi té alguna afinitat *racheter*, però ja no és ben paral·lel; si bé es pot tenir en compte que, segons Tilander, l'ús de *rachater* en la *Ch. de Roland*, 1833, 3194, en el sentit de 'tornar a tocar el corn', vindria de l'ús en el sentit de 'aplegar els gossos de caça' (*Rom* LXII, 50 158-172).

DERIV.: *Rescat* [1374], *InvLC* sis o set docs. amb data d'aquest any; «continuament seguexen en les corts, e criden e s planyen denant <lo> rei e oficials seus, grans e pocs; e cerquen maneres, e senyaladament per via de miserabilitat, ab les quals calumpnién aquell e l'altre; e s fan citar, e anar del loc de lur domicili a la cort reyal; e n'han a vegades *rescats*, que ls donen alguns simples hòmens per reembre vagació», Eiximenis (*Do Comp*, *NCL.*, 72); «aquest, de fet, / és

ben rebut, / franc e remut, / lo seu *rescat*, / per Déu pagat / degudament / ---», *JRoig* (*Spill*, 14601); «com aquest virtuós Capità --- ha subjugat --- lo gran Carmany ---; si per preu de *rescat* volràs dar lo gran Carmany, que sia pesat --- e tant com serà, son pes d'or te serà donat», *JoMartorell* (Ag., § 162, II, 341). *Rescatable*. *Rescatador*.

Rescindible, *rescindir*, *rescissió*, *rescissori*, V. *escindir* *Resclàndia*, de *resplendor* alterat per influència de *claror* i d'*esplèndida* *Resclarar*, V. *clar* *Resclm*, *resclimejar*, V. *resclum* (CLOURE) *Resclò*, *rescloument*, *resclòs*, *resclosa*, V. *cloure* (II, 776b3ss.): a on es pot afegir: «lo açut o *resclosa*. agger», *OPou* (*Tb. Pu*, 43); i en lloc de *resclús* el mall. *rescús* (*olor de ~*) (*DAg*), del qual és interessant variant, crec que purament gràfica, *rescurs* (*JnRosselló*, *Maryoc*, 27): la pèrdua de la *-l-* no fou doncs per espontània dissimilació de líquides sinó ajudada per l'etimologia pop. *escur* 'fosc', estrebada en el fet que els cellers, soterranis i semblants llocs resclosos són precisament indrets tenebrosos. De *rescloure* i *resclosa* sembla ser derivat el NL *Resclosany*s, estreta collada i mas dalt de la Serra de Llonganya, esquerra de la Vall del Bac, alta Garrotxa (terme de Beget, 6° 9' x 42° 17': *Ĥaskluzàys*, 1984).

Resclosar, *resclosar*, *resclosir*, *-osit*, *resclosó*, *rescloure*, *resclum*, *-umejar*, *resclumit*, *resclús*, *resclusa*, V. *cloure* *Rescoble* (*DAG*), V. *coble*. Deu haver-hi error de lectura per *rescoble* i *reflè* allà on MilàF (O C VI, 195) té imprès «el pueblo distingue llamando *resposta* - en otros puntos *restoble*, y algunos *refle* (?) al estribillo» *Rescolada*, *rescoladis*, *rescolar*, *rèscolós*: mots val. registrats per Escrig, 1851, V. *colar*, nota *Rescolzar*, V. *colze*

Rescon: en ~ o en *rescost* 'en un lloc secret o amagat', derivats de *re-escondir*, el segon amb un participi com l'it. *nascosto*: «hordona lo senyor rey que negun qui prena civada d'él no vayla a nuyl hom de guerra sens licència del senyor rey; item que mentre que vaylen a negun, que no prengen sivada ni sien en *rescon*», ross. 1309 (*RLR* VIII, 66); «Dona, obrits-me la porta --- Dona si no entra ['entro'] aquí, / escobat seré en lo matí / si les gardes m'ic vezen star / --- / los gaytes vénen fort tost / e prenen lo veyll en *rescost*», *Set Savis*, v. 1449; de fet a *rescost* està documentat en oc. ant. per «en secret, dans un endroit caché, enfermés», participi del verb *rescondre* 'amagar', paral·lel a *nascosto* IN *ABSCONSITO.

Rescota, V. *quota* (COTA II) *Rescotar*, V. *escotar* *Rescripte*, *rescriptori*, *rescrit*, *rescruere*, V. *escriure* *Resculsim*, potser mal recollit per *resclusum*, V. supra *resclosit* i *resclum* (sembla compromís entre aquests dos) *Rescusar*, V. *acusar* (COSA) *Resseció*, V. *segar*

RESEDA, pres del ll. *resèda*, id. □ 1ª doc: 1868, *SLtCosta*

DERIV.: *Resedàcies* [id.].